La imagen del Imperio: un mensaje de poder y prestigio que permanece eternamente vinculado al mármol

BARCINO-TARRACO-ROMA. POWER AND PRESTIGE IN MARBLE

International meeting in homage to Isabel Rodà de Llanza

The ICAC and the URV, with the collaboration of the museum MUHBA in Barcelona, organize an expert internacional meeting to reflect on the **uses of marble as a symbol of status and power in the Roman Empire**.

21-23 November, MUHBA Plaça del Rei (Barcelona)

The ubiquity of **marbles and other ornamental rocks** (*marmora*) in ancient cities, both in the municipalities and colonies of the Empire —such as *Barcino*— and in the large provincial cities —including *Tarraco*— powerfully illustrates how the power of *Roma*, the great capital, looms over all manifestations, whether political, economic or social.

Moreover, the strategies and technical skills of the ancient Romans are illustrated by the high degree of adaptability and logistical power employed to **mine quarries**, distribute the material along great **trade routes** and transform it to serve the image of the Empire: a message of power and prestige that is eternally linked to marble.

This international meeting wants to emphasise the value of these materials as **status symbols** that are found in architectural decoration, sculpture and monumental epigraphy, among other uses. It will bring together experts from different academic fields and scientific disciplines from Catalonia, the Iberian Peninsula and the international sphere in general.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

The event is also a **homage to Dr Isabel Rodà de Llanza**, Emeritus Professor of Archaeology in the UAB and former director of the ICAC, who will give a **masterclass** before the closure of the meeting. saturday November 23th at 12.30 h. That day there will also be a **guided tour of the MUHBA archaeological collections** – Zona Franca, that will be opened especially for the occasion.

ICAC
Institut Català d'Arqueologia Clàssica

REUNIÓ INTERNACIONAL EN HOMENATGE A ISABEL RODÀ DE LLANZA / REUNIÓN INTERNACIONAL EN HOMENAJE A ISABEL RODÀ DE LLANZA / INTERNATIONAL MEETING IN HOMAGE TO ISABEL RODÀ DE LLANZA

DIJOUS 21 DE NOVEMBRE
JUEVES 21 DE NOVIEMBRE
THURSDAY, NOVEMBER 21

16 h
BENVINGUDA / BIENVENIDA / WELCOME
Carles Vicente (Director de Memòria, Història i Patrimoni), Josep Bracons (MUHBA), Carme Miró (Servei d'Arqueologia), Josep M. Palet (ICAC), Gemma Puigvert (UAB), Diana Gorostidi, Anna Gutiérrez Garcia-M. (coords.)

SESSIÓ I. CIUTATS DE MARBRE
SESIÓN I. CIUDADES DE MÁRMOL
SESSION I. CITIES OF MARBLE

16.20 h
PONÈNCIA MARC / PONENCIA MARCO / KEYNOTE LECTURE
Making Rome a city of marble: reconsidering the organization of marble import, storage and distribution at Portus
Simon Keay (University of Southampton-British School at Rome)
17.10 h
Lapis redibivus*, viejas piedras para nuevas formas. *Spolia* en *Barcino
Julia Beltrán (Facultat Antoni Gaudí, Ateneu Universitari Sant Pacià)
17.30 h
Arqueologia de *Gerunda* i *suburbium*
Josep Maria Nolla (Universitat de Girona)
17.50 h
Pausa / Break
18.10 h
El mármol ausente de *Lucus Augusti* (Lugo). Primeros apuntes sobre el uso y consumo de un bien de prestigio
Silvia González Soutelo (MIAS-Universidad Autónoma de Madrid)
18.30 h
El foro colonial de *Carthago Nova*: novedades arqueológicas
José Miguel Noguera (Universidad de Murcia)
18.50 h
I *patterns* decorativi in marmo colorato nei pavimenti degli edifici di culto e privati a Roma
Marilda De Nuccio (Fondo Musica-Ambiente Italiano, Roma)
19.10 h
No solo mármol. Grabar y escribir en la piedra para construir, en algunos ejemplos de Asia Menor en época romana
Adalberto Ottati (Trinity College Dublin), Serena Vinci (Ausonius Institut CNRS-Université Bordeaux-Montaigne, LabEx Sciences archéologiques de Bordeaux)
19.30 h
Debat i final de sessió / Debate y final de sesión / Discussion and end of session

DIVENDRES 22 DE NOVEMBRE
VIERNES 22 DE NOVIEMBRE
FRIDAY, NOVEMBER 22

SESSIÓ II. PARAULES I IMATGES: EL MISSATGE ETERN DEL MARBRE
SESIÓN II. PALABRAS E IMÁGENES: EL MENSAJE ETERNO DEL MÁRMOL
SESSION II. WORDS AND IMAGES: THE ETERNAL MESSAGE OF MARBLE

9.30 h
PONÈNCIA MARC / PONENCIA MARCO / KEYNOTE LECTURE
Il lapicida, questo sconosciuto
Antonio Sartori (Università degli Studi di Milano)
10.20 h
Troballes epigràfiques inèdites a la ciutat romana d'Empúries
Joaquim Tremoleda, Marta Santos, Pere Castanyer (Museu d'Arqueologia de Catalunya, Empúries)
10.40 h
De *Dertosa* a *Caesar Augusta*: el viaje de la epigrafía honorífica
Francisco Beltrán (Universidad de Zaragoza), Diana Gorostidi (Universitat Rovira i Virgili-ICAC)
11 h
***¿Exegi monumentum perenne?* Actualización del mensaje epigráfico sobre monumentos funerarios y votivos**
Serena Zoia (Università degli Studi di Milano)
11.20 h
Pausa / Break
11.40 h
***Dionysos* en la mesa. Los hermas de pequeño formato del Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona**
Antonio Peña (Universitat Autònoma de Barcelona)
12 h
Consideración de un conjunto de sarcófagos de *Tarraco* a través de las pátinas
Isabel Moreno (Museu d'Arqueologia de Catalunya), Montserrat Claveria (Universitat Autònoma de Barcelona)
12.20 h
Los ciclos escultóricos de Quinta das Longas y los talleres de Afrodisias en Hispania
Trinidad Nogales (Museo Nacional de Arte Romano, Mérida)
12.40 h
L'emploi du marbre en Narbonnaise
Vassiliki Gaggadis-Robin (Centre Camille Jullian, Maison Méditerraénne des Sciences de l'Homme, Aix-Marseille Université)
13 h
Pechos, amor y poder: retratos maritales de Roma al Renacimiento
Manuel Parada (ICAC-Universidad de Valladolid), Laura María Palacios (Universidad Complutense de Madrid)
13.20 h
Debat i final de la sessió / Debate y final de sesión / Discussion and end of session

SESSIÓ III. MATÈRIA DE PODER
SESIÓN III. MATERIA DE PODER
SESSION III. THE MATERIAL OF POWER

16 h
PONÈNCIA MARC / PONENCIA MARCO / KEYNOTE LECTURE
Marmi e proprietà delle cave in età tardorepubblicana
Patrizio Pensabene (Università degli Studi di Roma-La Sapienza)
16.50 h
La pedra de Montjuïc, marcadors petrogràfics per identificar la pedra insígnia de Barcelona
Lluís Casas (Universitat Autònoma de Barcelona), David Parcerisa, Aureli Álvarez, Christian Prado, Kusi Colonna-Petri, Montserrat Pugès, Roberta Di Febo, Marta Moreno, Isabel Moreno
17.10 h
El Pirineo, una fuente principal de mármol en el occidente romano
Pilar Lapuente i J. Antonio Cuchí (Universidad de Zaragoza)
17.30 h
***Broccatello*... de Tortosa? Darreres novetats entorn de l'explotació del jaspi de La Cinta. Dels romans als segle XVIII**
Anna Gutiérrez Garcia-M. (ICAC), Hilari Muñoz (IES Dertosa, Tortosa)
17.50 h
Pausa / Break
18.10 h
De Augusto a los Borbones: el uso del *marmor* de Espejón como imagen del poder
Virginia García-Entero (Universidad Nacional de Educación a Distancia)
18.30 h
El significado del color. A propósito de algunos *marmora* policromos originarios del sur de Hispania
Begoña Soler (Universidad de Murcia-ICAC)
18.50 h
De mil colores: el mármol policromo del valle del Guadalquivir
Oliva Rodríguez (Universidad de Sevilla)
19.10 h
Debat i final de la sessió / Debate y final de sesión / Discussion and end of session
19.30 h
Cloenda / Clausura / Closing remarks

DISSABTE 23 DE NOVEMBRE
SÁBADO 23 DE NOVIEMBRE
SATURDAY, NOVEMBER 23

VISITA ALS FONS DEL MUHBA
VISITA A LOS FONDOS DEL MUHBA
VISIT TO MUHBA COLLECTIONS
Places limitades, imprescindible inscripció prèvia / Plazas limitadas, imprescindible inscripción previa / Places limited, advance booking required

10 h
SORTIDA AMB AUTOBÚS / SALIDA EN AUTOBÚS / DEPARTURE BY COACH
Punt de trobada / Punto de encuentro / Meeting point: ronda Universitat, 11, Barcelona
10.35 h
VISITA GUIADA DE LES COL·LECCIONS ARQUEOLÒGIQUES DEL MUHBA-ZONA FRANCA / VISITA GUIADA A LAS COLECCIONES ARQUEOLÓGICAS DEL MUHBA-ZONA FRANCA / GUIDED TOUR OF THE MUHBA ARCHAEOLOGICAL COLLECTIONS-ZONA FRANCA
Daniel Alcubierre, Núria Miró, Emili Revilla (MUHBA)
Lliçó magistral / Lección magistral / Masterclass: Dra. Isabel Rodà de Llanza (UAB-ICAC)
12.30 h
Cloenda de la reunió / Clausura de la reunión / Closure of meeting
13 h
Tornada a Barcelona / Vuelta a Barcelona / Return to Barcelona

MUHBA PLAÇA DEL REI
Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta
Es recomana reserva prèvia.

INFORMACIÓ
informaciomuhba@bcn.cat
Per a qualsevol altra informació:
93 256 21 22 (de dilluns a divendres feiners, de 10 a 14 i de 16 a 19 h)

barcelona.cat/museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Portada:
Placa dedicada pels sevirs augustals a la colònia de *Barcino* © Jordi Puig

MUHBA PLAÇA DEL REI
Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuita
Se recomienda reserva previa.

INFORMACIÓN
informaciomuhba@bcn.cat
Para cualquier otra información:
93 256 21 22 (de lunes a viernes laborables, de 10 a 14 y de 16 a 19 h)

barcelona.cat/museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Portada
Placa dedicada por los sevirs augustales en la colonia de *Barcino* © Jordi Puig

MUHBA PLAÇA DEL REI
Sala de Martí l'Humà

Admission free
Advance reservation advised

INFORMATION
informaciomuhba@bcn.cat
For any other information:
93 256 21 22 (Monday to Friday, except holidays, from 10 am to 2 pm and from 4 to 7 pm)

barcelona.cat/museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Cover:
Plaque dedicated by the *seviri Augustales* to the colony of *Barcino* © Jordi Puig

Amb el suport de la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya
Generalitat de Catalunya, Departament d'Empresa i Coneixement, Secretaria d'Universitats i Recerca
UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Barcino-Tarraco-Roma is the result of the confluence of two research projects: "*Officinae lapidariae tarraconenses*. Quarries, Workshops and Artistic Productions in Stone from the *Provincia Tarraconensis*" (HAR2015-65319-P, MINECO/ERDF, EU); and "The Message of Marble: Prestige, Symbolism and Local Materials in the Western Provinces of the Roman Empire Between Antiquity and Early Middle Ages Through the Case of Hispania" (PGC2018-099851-A-I00, MINECO/ERDF, EU).

Scientific coordination: **Diana Gorostidi Pi** (ICAC-URV) i **Anna Gutiérrez Garcia-Moreno**. (ICAC).

MUHBA PLAÇA DEL REI, Sala de Martí l'Humà
Entrada gratuita
informaciomuhba@bcn.cat
barcelona.cat/museuhistoria
faceebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)